

Izven Jugoslavije: celo leto 160 din. Inse-
rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

»Naša Straža« izhaja v ponedeljek, sredo in
petek. Uredništvo in upravništvo je v Mari-
boru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se
more govoriti vsaki dan samo od 11. do
12. ure. Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštne proste.
Telefon interurban št. 113.

74. številka.

MARIBOR, dne 19. avgusta 1925.

Letnik I.

Državno gospodarstvo.

(Skupščinski govor poslanca Pušenjaka.)

Naša valutna politika.

Treba je, da se nekoliko pečam tudi z našo valutno politiko. Kurz dinarja se je dvignil od 1. januarja 1923, ko je znašal 5.42 na 9. Poskočil je torej v 2 in pol leta za 60 odstot., povzročil pa je vsled svoje nestalnosti in kurzne vrednosti, ki ne odgovarja notranji kupni vrednosti, več škode ko koristi. Z ozirom na visok kurz dinarja, bi smeli pričakovati zmanjšanje budgeta, znižanje davkov in drugih bremen, vsled tega zmanjšanje draginje, smeli bi pričakovati konec gospodarske krize, katere tlačijo vse gospodarske kroge v naši državi.

Komu koristi dvig dinarja? Maloštevilnim spekulantom pri nas in v inozemstvu ter onim uvoznikom, ki še niso poravnali svojih obvez za dobavljeno blago. Tej mali koristi nasproti je ogromna škoda, katero trpi naša industrija, ker se z visokim kurzom dinarja favorizira uvoz, odvzema možnost izvoza industriji, ki dela za izvoz in kmetijstvu, najštevilnejšemu stanu v naši državi, ki izvažajo kmetijske pridelke v inozemstvo. Posledice te slabe valutne politike niso izostale: podjetje za podjetjem omejuje oziroma obustavlja svoj obrat, konkurzi trgovcev so na dnevnem redu, obrtniki so v velikih stiskah, kmet je brez denarja, ker ne more vnovčiti lesa in živine, glavnih virov dohodkov za našega kmeta, in se mora vsled tega zadolževati.

V sedanjih razmerah škoduje visok kurz dinarja, nujno potrebna je stabilizacija dinarja, ker se le na podlagi stabilizirane valute dajo urediti razna gospodarska vprašanja, katerih rešitev onemogočuje nestalnost valute, onemogočuje vsak dvig dinarja.

Naš finančni minister pri svoji valutni politiki ne upošteva interesov splošnosti, temveč se ozira samo na želje nekih ožjih prijateljskih krogov v Beogradu, kar vzbuja nezadovoljnost v vseh gospodarskih krogih.

Varčevati treba.

Dne 25. maja je gospod finančni minister poslal finančnemu odboru pismo, v katerem naglašajo, da se mora varčevati. V tem pismu je dragoceno dvojno priznanje. Prvo, da je brez dvoma davčna obremenitev ljudstva dosegla svoj vrhunec in da se ne sme niti misliti na uvedbo novih davkov, doklad, taks itd., drugo, da so dosedanji, na podlagi budgeta in dvanajstin odobreni krediti tako težko pokrivali z redovnimi budžetskimi dohodki in da se mora misliti na zmanjšanje prej odobrenih kreditov.

Z ozirom na ti dve konstataciji bi pričakovali zmanjšanje kreditov in znižanje davkov.

Vidimo pa baš nasprotno. Nova bremena tvori za ljudstvo povišanje cene soli, ki bo dalo letno 60 milijonov dinarjev in povišanje uvozne carine, ki bo dalo 150 milijonov dinarjev. Posledica tega dvojnega povišanja bo naraščajoča draginja in poslabšanje življenjskih razmer najbednejših slojev. Krediti se sicer v celoti znižajo za 95 milijonov dinarjev, po amandmanih, ki smo jih danes dobili, nekoliko manj, ampak to znižanje ni zasluga gospoda finančnega ministra, temveč izhaja iz tega, ker se je vsled dviga dinarja znižal ažijo za 100 milijonov dinarjev.

Ob priliki razprave v zadnjih dvanajstinah je gospod finančni minister pel drugo pesem. On ni poslušal naših svarilnih glasov, temveč se je zavzemal za pretirane in nepotrebne naknadne in izvanredne kredite ter je zelo optimistično govoril o načinu pokritja. Ti dve konstataciji v pismu sta pa mrzel tuš za člane vladne večine, ki so glasovali za vladni predlog in za nove davke, ter se niso potrudili, da bi proučili zakonski predlog in zahtevali od finančnega ministra točen račun glede pokritja.

Ne vemo, ali gospod minister resno in iskreno želi varčevanje, ali ni morebiti ta poziv svarilo kolegom ministrom, ali pa vizitnica, naslovljena inozemstvu, ki podeljuje kredite.

Ako se hoče z varčevanjem naše finance spraviti v red, je treba spremeniti celo našo upravo, a začeti je treba od zgoraj. Predvsem je treba reducirati nepotrebna ministrstva: ne 18, temveč 10 ministrstev je za našo državo več kot dovolj. Ne vidimo pa volje, da bi se pri nas število ministrov zmanjšalo, ampak vidimo nasprotno, da se hoče ustanoviti cela vrsta nepotrebni drž. podtajništev. Govori se celo o desetih. (Franjo Smodej: Sama korita!) S tem se ne bo doseglo varčevanje. To bo povzročilo samo nepotrebne stroške za nepotrebna mesta centralistične državne uprave z neštevilnim uradničkim aparatom. Danes smo slišali, da imamo pri nas 270.000 državnih uradnikov in uslužbencev. Ta centralistična državna uprava požre večino državnih dohodkov. Povdarjati moram pri tem tudi to, da je mnogo teh uradnikov brez vsake kvalifikacije in da njihovo delo ne prinaša državi nobene koristi. Treba je temeljite reforme cele državne uprave. Uradništvo naj se nastavlja po kvalifikaciji, ne pa po pripadnosti k stranki, ki je slučajno na krmilu. Milijoni in milijoni se trošijo za

penzioniranje in premeščanje uradništva, katero ni po godu vsakokratnemu režimu. Ti ogromni izdatki so popolnoma nepotrebni in bi lahko odpadli. Uradništvo v centralnih uradih — to je treba posebej poudariti — bi ne smelo iskati dohodkov, honorarjev in komisij po drugih resorih, kakor se to dogaja, dočim delo v onih resorih, za katere je nastavljeno in plačano, zaostaja. Ako se v resnici misli na primerne uspehe pri štednji, bo treba ukiniti, oziroma zmanjšati razne komisije v inozemstvu, kakor se pošiljajo dobri agitatorji vladnih strank z visokimi dnevnici in potnimi stroški, ki bi lahko odpadli, ako bi se pošiljale samo potrebne komisije v inozemstvo. (Ivan Vesenjaj: Zato potrebujemo dve leti, da pridemo do trgovinske pogodbe!) — Znatno je treba zmanjšati visoke dispozične fondе, namesto, da se isti, kakor vidimo v vseh dvanajstinah, stalno povišujejo. To velja, ako si pogledamo predložene amandmane, zlasti za dispozični fond vojnega ministrstva. Budget je treba osvoboditi izdatkov za investicije in slednje pokriti z inozemskimi posojili. Slabo gospodarstvo v monopolnih in drugih državnih podjetjih treba odpraviti. Ta podjetja se naj vodijo na podlagi splošnih trgovskih načel, ker vsak birokratizem onemogočuje in ogroža napredek, uspešnost in rentabilnost podjetij. Varčevanje je nujno potrebno. To je nepobitna resnica. Dvomimo pa, da bi sedanji režim izvedel navedene reforme, da bi depolitiziral državno upravo. Mi smatramo pismo gospoda ministra financ kot klic potapljalčevega se, ki nima moči, da bi se sam rešil, njegovi tovariši pa mu nočejo pomagati.

Politične beležke.

Kako je delil nagrade gospod Pribičević. Zadnjič smo omenili, da samostojno demokratska »Riječ« očitno »Hrvat« in »Novosti« v Beogradu, da se iz nečednih namenov zgražata nad nagradami, ki jih je bivši minister Pribičević delil profesorjem. »Hrvat« se je kratkoma očitala demagogija, o »Novosti« so pa trdili za grebški samostojni demokrate, da so se zgražale samo radi tega, ker bi rade, da bi vse nagrade ostale v Beogradu. To je navadno podlikanje, kajti »Novosti« niso navedle samo nagrajenih prečanskih profesorjev, ampak tudi one iz Beograda. V članku »Novosti« so brezizjemno navedeni vsi zadnji čas nagrajeni profesorji in povrh je še označeno, pod kakimi imeni so se te nagrade delile. Enemu in sicer iz Srbije se je dalo 2000 dinarjev, ker je med počitnicami sestavil spis onih učnih moči svojega zavoda, ki imajo več ko 30 let službe in bi bili za upokojiti, 5000 dinarjev je pa dobil, ker je zbral nekaj knjig v prilog naše udeležbe na književni razstavi v Firenci. Teh 7000 dinarjev je torej dobil naravnost pod imenom nagrade za gotovo delo, 24.000 dinarjev je pa dobil na ta način, da mu je ministrstvo prosvete odkupilo tisoč izvodov nekkih pripovedk, prestavljenih iz poljščine, ki jih drugače ni mogel prodati. Ministrstvo mu je plačalo izvod po 24 D. — Drugi profesor samostojni demokrat seveda, tudi iz Srbije, je dobil enkrat 1500, drugič pa 1000 dinarjev, ker je parkrat nekaj malega pomagal pri sestavi osnutka zakona o srednjih šolah. Poleg tega mu je pa ministrstvo odkupilo tudi neke stare knjižice, ki jih drugače ne bi bil mogel spraviti v denar, in sicer sto izvodov po 80, drugih sto pa po 30 D. To je 11.000 dinarjev. Razdelilo se je tudi 46.500 dinarjev nekaterim uradnikom prosvetnega ministrstva in 33.320 dinarjev med člane raznih komisij in delegacij, ki so spadale v prosvetni resor. Strankarska pripadnost nagrajenih uradnikov in pa onih, ki so bili izbrani v take delegacije, je brez vsega dvoma. »Novosti« tudi navajajo, da je kupilo Pribičevićovo prosvetno ministrstvo v svojem zadnjem času v beograjski knjigarni Geza Kohn 564 izvodov zemljevidov v skupni ceni 188.200 D po priporočilu inšpektorja Marinkovića, ki je bil pa obenem tudi avtor teh zemljevidov in je imel najbrž od dobro prodane zaloge kako polovico skupička. — tgr.

Kreg bivših zaveznikov. Bivši zavezniki radikali in samostojni demokrati se najhujše kregajo po obeh beograjskih glasilih: po »Samoupravi« in »Reči.« »Samouprava« piše: »Sedanje obnašanje samostojnih demokratov predstavlja zmes političnih nedoslednosti, od katerih bi že ena sama bila v stanju diskreditirati mnogo močnejše stranke, kot je samostojno-demokratska. Ta stranka se naravnost krči v političnih nedoslednostih. Javno je znana stvar, da sedanja zvezna vlada po pristanku obeh svojih skupin izvaja politiko, katero je vodila tudi vlada nacionalnega bloka. Sam šef samostojnih demokratov se je že hvalil javno na shodu, da se izvaja »njegova« politika.« — »Reč« na očitjanja nedoslednosti seveda ne more odgovarjati, zato pa opetovano zatrjuje, da je Pribičević pri zadnjih svojih shodih v Hercegovini pobral radikalom, odnosno Lazi Marinkoviću, vse pristaše. — Zagrebška »Riječ« je pa te dni pisala, da so samostojni demokrati »v vedri in častni situaciji« in da gre Pribičević v »pravi impozantni liniji do popolne jugoslovanske unifikacije« ter da »kroži kot trezni orel nad plemenskim in socijalnim reakcionarstvom.« — To je res ganljiva slika. Kamo da se primera treznega orla

slabo ujema s silno nervoznostjo samostojnih demokratov že ves čas, odkar so izleteli iz vlade. Paj je treba rotiti in jadikovati, ko so pa v tako »vedri in častni situaciji« in ko imajo svojega »treznega orla« — tgr.

Nekdaj in sedaj. Beograjsko polslužbeno radikalno glasilo »Vreme«, ki se je toliko zalagalo za RR. sporazum in je še danes zanj zelo navdušeno, »če bi le Radič malo manje govoril«, je lani na vse pretege rovarilo proti Davidovičevi vladi. Ko se je delalo na tem, da radičevci vstopijo tudi v vladu, katero podpirajo, je »Vreme« začelo pisati, da radičevci sploh niso za vladu, pa naj bi podali bogzna kakšne izjave, dne 23. septembra 1924 je pa prineslo celo važno »razkritje«, da je gospod Davidovič dal g. Radiču na izbiro: ali pošlje par svojih ljudi v vladu, ali pa pojde v zapor radi veleizdaje. — »Vreme« je tudi trdilo, da je takega pritiska in take politike samo Davidovič zmožen. — Sedaj imamo pa sporazum RR na ta način, da se je Radič omehal v zaporu. Njegova je bila sicer naravnost idilična, a radikali so le dosti pisali, da bo obsojen vsaj na 20 let, če ne takoj obešen, dokler ga niso pustili v salonski voz, ker jim je kot vladni zaveznik še bolj po ceni kot pa Pribičević. — tgr.

Konferenca Davidovičeve stranke v Zagrebu. V nedeljo popoldne se je vršila v Zagrebu konferenca Davidovičevih pristašev. Prišel je tudi gospod Ljuba Davidovič. Tokrat je bil Davidovič že šestič v Zagrebu. Vedno ga je vodila tja iskrena želja, da prispeva k rešitvi globokega spora med Hrvati in Srbi, ter trdna vera, da se da samo na poštenem in v širokem sporazumu Srbov, Hrvatov in Slovencev osnovati varna in dobra bodočnost Jugoslavije. Nikdar ne bo pozabljen njegovo sodelovanje pri zagrebškem kongresu 10. septembra leta 1922. Že tedaj so bile njegove besede učinkoviti apel na vse poštene politike. Predzadnjič je bil v Zagrebu 1. februarja 1925 in ker je njegova odločna borba za pravi narodni sporazum ogrožala temne načrte PP režima, so fašisti tudi nanj pripravljali napad in shod mu ni bil dovoljen, dočim so ob istem času svobodno zborovali frankovci. V boj za sporazum vlaga Davidovič polno mero nesebičnosti, požrtvovanja in iskrenosti. To je tudi edina pot do resničnega sporazuma, ki ni osnovana na sili, na politični trgovini in na prevari. Na shodu v Beogradu koncem junija je Davidovič rekel: »Če so med nami utrjeni od borbe in če jim je mnogo do kakega koščeka oblasti, jim ne ostane drugega, ko da snamejo kapo in se priklonijo gospodu Pašiću. Kakor je gotovo, da se taki najdejo, tako je gotovo tudi sledeče: jaz po svojih letih spadam med utrjene, nikdar pa ne bom med onimi, ki prosijo.« — V dobi trgovine z načeli in vestjo je to velika beseda vere, poštenja in idealizma. — tgr.

Nov parlamentarni klub. V slavnostni številki zagrebskega »Hrvata« povodom tisočletnice hrvatskega kraljestva in sokolskega zleta je izšel oklic petorice poslancev hrvatske zajednice in šestorice disidentov Radičevega kluba. V tem proglasu je podan ves politični razvoj tega leta, t. j. od časa, ko so se zajedničarji odločili za skupen volilni nastop z radičevci pa do danes, ko je vodstvo Radičeve stranke brez obvestila in odobrenja naroda in poslancev začelo s politiko, katero je poprej sedem let najodločnejše pobiljalo. Iz tega skupnega proglasa se da sklepati, da bodo imeli zajedničarji in radičevski disidenti tudi v parlamentu skupen klub, ki bo štel 11 članov, dokler se mu še kateri drugi od Radičevih poslancev ne priključi. Iz dejstva, da za mandate Stjepana Radiča in petorice bivših interniranih voditeljev HSS še niso določeni namestniki, se pa da sklepati, da vodstvo HSS ne zaupa prav svojim ljudem. — tgr.

Organizirano nasilje.

Leto pred vojno je bila znana samo rusko-caristična ohrana, sedaj pa imamo celo vrsto imen za organizacijo nasilja, podlosti, okrutnosti, nezakonitosti in političnega preganjanja z barbarskimi sredstvi. To so italijanski fašizem, madžarski detažmani, garde in »občestvena bezopasnost« sedanje bolgarske vlade, španski vojni direktoriji, rumunska »siguranca« itd.

Rumunsko »siguranca« je leta 1907 ustanovil sedanji vladni predsednik Bratianu in je bila tedaj prvič na delu po udušitvi velike kmetske ustaje. Potem se je njeno delovanje omejilo, sedaj je pa v največjem razmahu. »Siguranca« naj bi bila državna policija, a je v resnici organizirana družba špijonov in nasilnikov, ki ne pripoznava nobenih zakonov ter uničuje ne samo prave vladne politične nasprotnike, ampak tudi vse one, ki nočejo in tudi ne morejo odobravati vladnega početja.

O strašnih zločinih sigurance je predloženo kulturnemu svetu že mnogo dokumentiranih protestov. To so vnebovpijoči klici obupa nesrečnih žrtev, a kulturne evropske države se obnašajo, kot da bi bile daleč nad nebom, ker doslej še ni bilo vpričo ogromnega števila žrtev nobenega takozvanega službenega posredovanja proti divjaštvu sigurance.

Toro, prsne karamele proti hripavosti, prehlajenju in nje posledicam. Poskus zadostuje!

Pač pa vodijo človekoljubi celega sveta, ki so ponekod tudi preganjani od domačih oblastnikov, točno evidenco o zločinih, ki se dogajajo v Rumuniji. Pri razkrievanju in razglasjanju sigurnostnih zločinov je najodločnejši bivši minister Costa-Foru. Mož je bojarskega — plemiškega — rodu, sam še ni bil v krempljih sigurnosti, a mu čut pravice in človečanstva ne da mirovati ob tako strašnih zločinih. Costa-Foru, ki je član raznih svetovnih društev za človečanstva in pravico, je izdal letos na Dunaju obširno knjigo »Iz mučilnic Rumunije« ter je sam in po svojih prijateljih oskrbel, da se je ta knjiga, prevedena na mnoge jezike, razširila daleč po svetu.

Veliko snovi so prispevale žrtve zločinske sigurnosti širom cele Romunije, posebno pa one iz Besarabije: intelektualci, zlasti duhovniki in učitelji, izobraženi kmetje, delavci, ki so bili sami kot »nevarni elementi« za današnji rumunski režim mesce in mesce po strašnih ječah ali pa so po teh mučilnicah izgubili svoje najdražje, ki so pred svojo strašno smrtjo še imeli priliko, da svojem, potomcem in celemu svetu na katerikoli način razložijo, kaj so pretrpeli. Tu so prispevki ljudi, ki čakajo na smrt vsled nečloveškega mučenja po rumunskih ječah, opisi trpljenja onih, ki so izvajali štrajk lakote, tožbe nesrečnih staršev, katerim so rumunski oficirji in sigurnostni komisarji ugrabili hčerke, jih posilili, mučili ter od teh samo nekatere obupane in blazne izpustili, druge pa pomorili in zmetali v Dnjester. Dnjester ne more govoriti, koliko žrtv leži v njem in kako so te žrtve prišle v njegove temne valove, dobro pa nadomestuje govorico te krvave reke Costa-Foru-va pretresljiva zbirka sigurnostnih zločinov.

Precejšen del knjige je spisal izdajatelj sam. To je pisano s srčno krvjo človeka-poštenjaka. Najprej ugotavlja Costa-Foru, da so mučilnice rumunske sigurnosti po svoji satanski preračunljivosti v pogledu brezdušnosti celo hujše od srednjeveške inkvizicije. V kulturnem veku in v takozvani kulturni državi si je zločinska banda zamogla najti znanstvenike in tudi zdravnike, ki so natančno preračunali in ustvarili cel sistem, po katerem se ljudi muči. Natančno je preračunano, koliko muk človek zdrži in kako se ga lahko strahovito muči, da se po toliko in toliko tednih ali mesecih ne da več dognati, kaj se je z njim zgodilo. Za udarce z bikovko, za žerjavico pod stopala in pod pazduho, za puljenje las, za obiljanje udov z vročo vodo, za zbadanje z iglami in za vse druge bestialne muke, je natančno določen sistem.

Srednji vek je imel rablje in rabeljske hlapce. Ves svet jih je poznal in vsakdo je vedel, kaj je njih posel. Današnji mučitelji se pa zovejo komisarji, oficirji, direktorji, inšpektorji itd. In naš kulturni svet in vek ne ve, da so ti krvniki, hujši od onih v srednjem veku.

Srednji vek je imel za usmrtevec meč, vislice, grmadno, kolo itd., rumunska sigurnost pa o vseh številnih žrtvah, ki jih spravlja na oni svet, pravi, da so bile — »ustreljene na begu«. Človeka mesce in mesce mučijo po raznih ječah, ko pa umre v rokah svojih mučiteljev ali ko ga enkrat usmrtiljo, pa pustijo razglasiti vest, da je preiskovalni jetnik N. N. skušal pobegniti in je bil — na begu ustreljen.

Strašni podatki odločnega borca za človečanstvo in pravico Costa-Fora pomenijo v dveh ozirih silno sramotno madež na današnjem veku in svetu. Prvič za to, ker vsi protesti, vse dokazane strahovitosti, vnebovpijoči zločini in krivice še niso našle pravega odmeva in ker

še ni nastopila kulturna sila proti strašnemu barbarstvu. Drugič je pa grozna sramota v tem, da se dajo imena te knjige mnogoštevilno zamenjati, a da ostanejo očitki v splošnem enaki. Mesto Rumunije se da postaviti Bolgarija, mesto sigurnosti Cankova garda, potem Italija in fašizem, Španija in vojni direktorij itd. Celo na naše razmere bi se dala nanašati razna poglavja, če bi se kako rumunsko ječo zamenjalo z beograjsko zloglasno glavnjačo in še z nekaterimi drugimi zapori. — tgr

Po svetu.

Albanija. Naša sosedna republika Albanija, ima okroglo 1 milijon prebivalcev, od katerih je nad polovico muslimanov, blizu 300.000 pravoslavnikov in nad 100.000 katolikov. Država je razdeljena upravno na devet prefektur ali oblasti in sicer: na skadersko (Skadar), dračko (Drač), elbasansko (Elbasan), debarsko (Piškopje), kosovsko (Kruja), beratsko (Berat), valonsko (Valona), argirokastarsko (Argirokastro) in korčansko (Korča). Te oblasti, sedeži v oklepajih, so pa zopet razdeljene na podoblasti in na srezke uprave. Glavno mesto Albanije Tirana ima okroglo 10 tisoč prebivalcev, še enkrat tako velika sta pa Skader in Korča. Pristanišča so: Valona, Lješ, Sv. Ivan Meduanski in Drač, ki se sedaj razširja. Valonski zaliv pa zatvarja otok Sase, ki ga imajo po dogovoru od leta 1920 zasedenega Italijani. Albanske ceste so še zelo primitivne, glavne pa vežejo Drač—Tirano, Tirano—Skader, Tirano—Kavaj—Elbasan, Fieri—Valona—Argirokastro in Korča s Santi Quaranta. Potniški in poštni promet se obavlja z vozovi in v zadnjem času tudi z avtomobili. Za trgovski in potniški promet ob jadranski obali so poleg malih albanskih ladij parniki naše jadranske plovidbe in nekega italijanskega parobrodnega društva. Neka nemška družba uvaja sedaj v Albaniji zračni promet. Urejujejo se tudi telefonske in telegrafске zveze in v Tirani je bila postavljena velika radiopostaja. Gozdove eksploatira neki nemški, petrolejske vrelce pa angleški konzorcij. Albanska skupščina šteje 50 poslancev in si je pri zadnjih volitvah sedanja vlada vsa ta mesta pridobila. Vladni predsednik je obenem tudi predsednik države. Albanci so še daleč od civilizacije v evropskem smislu in se šle zadnji čas uspešneje deluje na skupnem jeziku in pravopisu ter na prosveti. Pred vojno sploh ni bilo albanskih šol, ampak samo nekaj italijanskih, sedaj pa je že po vaseh mnogo šol, po mestih pa gimnazije in liceji. V Tirani je tudi tehnična srednja šola. Tudi albanski tisk napreduje. Dnevnikov še sicer ni, pač pa so po vseh sedežih oblasti tedniki in polmesečniki. V Tirani je večja tovarna za tkanine, po drugih mestih so pa večje in manjše tobačne tovarne. Poleg poljedelstva se prebivalstvo večinoma bavi z malo obrtjo. Par let se že uspešno razvija gojenje sviloprejk. V verskem oziru so se Albanci-muslimani kakor tudi pravoslavni osamosvojili in sicer imajo prvi v Tirani neodvisno od Carigrada, drugi pa v Korči neodvisno od grške cerkve svojega verskega poglavarja. Katoliški nadškof ima svoj sedež v Skadru. —tgr

Bolgarska odškodnina. Med onimi tisoči žrtv, katere je bolgarski režim umoril zadnje čase po ječah in na vesalih, je bil tudi jugoslovanski podanik Redžep Redžepović. Po umoru je naša vlada energično zahtevala od Bolgarije satisfakcijo ter slednjič ukinila izdavanje potniških vizumov. Sedaj je bolgarska vlada sklenila izplačati zahtevano odškodnino. Rodbina Redžepović dobi 200.000 levov.

pridobil, da mu je brezplačno odstopilo sobo v meščanski bolnišnici in oskrbovalnici. V tej sobi se je zbral dne 26. decembra 1855 najprej 15 mojstrov v razgovor, na to pa je bil ustanovni zbor mariborskega kat. društva rokodelskih pomočnikov. Razum omenjenih mojstrov so še bili navzoči: c. kr. šolski svetnik štajerskega gubernija duhovnik dr. Jarisch, ki je zborovanje vodil, mestni vikar Knupež in 51 rokodelskih pomočnikov. Vsi navzoči pomočniki so takoj vstopili v ravno ustanovljeno društvo. Iz navzočih mojstrov se je izvolil 12 članski »Schutzvorstand« to je pomožno nadzorstvo, vikar Knupež je bil izvoljen za prvega predsednika, za prvega starosta pa že imenovani Ehrlich.

Po končanih volitvah se je novo ustanovljeno društvo podalo v mestno župnijsko cerkev k popoldanski službi božji, na čelu mu od mesta brezplačno dana mestna godba. V znesenih besedah je šolski svetnik Jarisch orisal pomen katoliških rokodelskih društev. Po končani službi božji so se člani vrnili v društveno sobo, kjer so volili štiri reditelje in njim je predsednik razložil društvena pravila.

Tak je bil začetek mariborskega kat. pomočniškega društva.

Ni naš namen, celotne zgodovine mariborskega kat. pomočniškega društva podati, ampak samo nekatere slike iz nje; nekaj o njegovem notranjem in zunanjem društvenem življenju, par številke o njegovem valovanju glede članov, njegovo potovanje iz lokala v lokal, in končno nekoliko življenjepisnih črtic njegovih predsednikov, podpredsednikov in pregled starost skozi 70 let.

2. Notranje društveno življenje.

Za vsako društvo je glavni znak za potrebo ali vrednost njegovega obstoja društveno delovanje in udejstvovanje. Društveno življenje se udejstvuje predvsem v notranjem delovanju, ki pa se kajpada večkrat pokaže tudi na zunaj.

Namen društva je, izobraževati katoliške rokodelske pomočnike v Mariboru v vrle in poštene mojstre z

Varnostna pogodba male antante. Države male antante nameravajo svojo zvezno pogodbo izpolniti z novim varnostnim sporazumom, sličnim garancijskemu paktu držav velike antante. Nova pogodba bi zajamčila status quo na Balkanu in v Srednji Evropi. Na zasedanju društva narodov bodo delegati maloantantnih držav predložili posebno spomenico, v kateri bo označeno stališče svojih držav napram varnostni pogodbi. Tej skupini izjav se bodeta pridružili tudi Grčija in Poljska.

Nevarno stanje v francoski Siriji. Vstaja Druzov v Hauranu postaja za Francoze nevarna. Vstaši so se približali že železniški progi Damask—Dara ter jo skušajo pretrgati. Francozi so hoteli poslati proti vstašem svoje kolonialne trupe, toda črnopoliti vojaki so se uprli. Radi tega morajo čakati, dokler ne dospejo ojačenja iz Francije. Med tem časom se lahko posreči Druzom zrevoltirati celo Sirijo. Nekaj beduinskih plemen iz puščave se je že pridružilo upornikom ter jim pomagajo v bojih, nadejajoč se dobrega plena. Upor je baje zakrivil francoski guverner, general Sarail. Druze, ki so maloštevilni, toda izredno krepki in bojevit gorski narod, je guverner omalovaževal ter nastopal proti njim preveč samozvestno in oblastno. Zato so že dalje časa na tihem pripravljali revolucijo, ki je pred kratkim izbruhnila. Dosedaj so prizadejali Francozom že občutno škodo. V bojih z Druzi so imeli dosedaj okrog 1000 mrtvih in par tisoč ranjenih.

Dnevne novice.

Ostro izterjevanje davčnih zaostankov. Iz zanesljivega vira smo prejeli obvestilo, da je delegat dr. Šavnik v imenu finančnega ministra Pašič-Radičeve vlade naročil vsem davčnim oblastvom in davčnim uradom v Sloveniji, da morajo v najkrajšem času izterjati vse davčne zaostanke, ki znašajo okoli 73 milijonov dinarjev. Obenem so dobila davčna oblastva strogo navodilo, da takoj predpišejo dohodnino za leto 1925. Vsi uradniki davčnih oblastev, ki so bili na dopustu, so nujno pozvani v službo. — Žebot.

Shodi SLS pri Sv. Trojici v Slov. gor., 15. avgusta. V Gočovi isti dan in pri Sv. Antonu 16. avgusta so zelo lepo uspeli. Ljudstvo se trdno oklepa naše stranke, a obsoja Žerjavovce in Radiča. Na shodih je poročal poslanec Žebot. Pri Sv. Trojici in Sv. Antonu se je vršil tudi občni zbor tamošnjih krajevnih organizacij. V Gočovi se je ustanovila za občini Gočova in Biš nova krajevna organizacija za gospodom županom Vinkom Kronvoglom na čelu.

Katehetski dan v Celju dne 25. avgusta 1925. Čč. gg. katehetje se ponovno vabijo na katehetski sestanek v Celju, ki se vrši v zavodu čč. šolskih sester. Začetek ob 8. uri. Kdor želi skupno kosilo ali prenočišče, naj to javi takoj opatijsko-mestnemu župnijskemu uradu v Celju. Od prometnega ministrstva še ni došlo dovoljenje za polovično vožnjo. Za vsak slučaj naj udeleženci na odhodni postaji kupijo cel vozni listek do Celja in ga dajo na postaji, kjer vstopijo, žigosati pri blagajni s postajnim žigom. Listek se v Celju ne odda in velja s potrdilom o udeležbi, ki se izda posameznim na sestanku, tudi za vožnjo nazaj. V slučaju, da ne dobimo pravočasno ugodnosti polovične vožnje, ne zadene odbora nobena krivda, ker se je prosilo pravočasno in storilo vse, da se rešitev pospeši.

Duhovniška vest. Č. g. kanonik in dekan v Slovenski Bistrici Jožef Cerjak je radi bolehnosti odločil dekanjske

Nekaj iz zgodovine Katol. društva rokod. pomočnikov v Mariboru.

K DRUŠTVENI 70 LETNICI.

1. Ustanovitev društva.

Po ustanovitvi prvega Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov v Kolinu se je Kolpingova ideja začela jako hitro širiti, ne samo v okolici Kolina, ampak prodira je v obrtniške kroge, na Nemškem in Avstrijskem. Kolping je osebno deloval na raznih krajih za ustanovljenje rokodelskih društev; pa tudi lajki so zbirali mlade rokodelce v društva, da bi jih vzgajali in izobraževali v krščanske obrtnike. Tako na primer v Monakovem je našel Kolping že skoraj eno leto staro društvo, ko je prišel 26. aprila 1852 prvokrat tje in društvu dal predsednika-duhovnika, ki je to društvo vodil čez 40 let.

Tudi v Mariboru prva podbuda za kat. rokodelsko društvo ni vpišila iz duhovniških krogov. Pri železniških delavcih v Mariboru je bil v delu mizarški pomočnik Krištof Ehrlich, kateri je bil prej na Dunaju in tam član Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov. Ko je tukajšnje razmere razmotrival, je spoznal, da so tudi mariborska tla ugodna za enako društvo. Obiskal je takratnega »curae magistra« — danes je isto župni vikar — v mestni župniji, gospoda Martina Knupeža, in mu pojasnil dejstvo kat. rokod. društev in da bi se tudi v Mariboru dalo tako društvo ustanoviti. Knupež se je takoj za to misel zavzel in začel je za njo delati med mariborskimi mojstri, ko je Ehrlich zbral člane za društvo med delavci. Knupež in Ehrlich sta predložila društvena pravila štajerskemu namestništvu, katero je iste dne 21. marca 1855 potrdilo. Strojarski Dravski ulici, Ignac Staudinger, je tudi mestno zastopstvo za društvo

gojiti črvstega verskega in državljanskega življenja in mišljenja — par. 1. Člane je društvo vzgajalo in poučevalo pri rednih mesečnih predavanjih v društvenih prostorih o raznih potrebnih predmetih. To je bila glavna naloga društvenega predsednika, oziroma njegovega namestnika. V začetku je več večerov o raznih tvari nah predaval umirovljeni duhovnik Lafontaine. Pa tudi drugi. Tako je na primer knezoškof Jakob Maksimilijan večkrat nastopil kot predavatelj. 9. februarja 1884 je predaval o zvezdi repatic, ki se je videla januarja tega leta; 16. novembra istega leta je predaval o framazonih; 5. decembra 1885 o zapadnorimskem cesarstvu, in 9. oktobra 1887 o cerkvenih redovih. Kanonik dr. Ivan Križanič je leta 1887 v dveh predavanjih razpravljal o telesnem in duševnem vstajenju in 1888 o svojem rimskem potovanju. Kot predavatelje najdemo tudi leta 1900, 1902 in 1904 kanonika in mestnega župnika Jak. Bohinca, večkrat poznejšega predsednika dr. Medveda, 1903 Kr. Fischerja iz Gradca, 1905 dr. Turšiča o prvi pomoči pri nezgodah itd.

Razum rednih predavanj so imeli člani večkrat poučne tečaje iz pravopisa in računstva. Že od začetka so dajali brezplačno take tečaje učitelji na sosednji šoli, pozneje nekaj časa starosta, stavbeni tehnik Anton Steinklauber. Celo v gimnaziji so od začetka nekateri profesorji dajali posebne tečaje za kat. pomočniško društvo: Lovro Hribar o naravopisu, Karol Rieck o naravoslovju s poskusi, dr. Rudolf Puff o zgodovini.

Gledalo se je kajpada posebno tudi na versko vzgojo. Spolnjevanje verskih dolžnosti je bila samoobsebi razumljiva zahteva. Imeli so skupna obhajila, študij udeležba tupaam ni bila zadovoljiva. Imeli so skupno službo božjo na Jožefovo in Stefanovo, udeležba pri Telovi procesiji je bila več ali manj obvezna. Ob raznih cerkvenih slavnostih so prirejali večje društvene prireditve. Dvakrat so imeli svoje duhovne vaje: leta 1866 jih je imel od 24. do 30. julija o. Mayer D. J., 1905 pa od 13. do 17. marca dr. Medved in dr. Feuš.

(Dalje prihodnjic.)

posle. Upraviteljem slovenjebistriškega dekanata je imenovan laporski č. g. župnik Jožef Ozimič.

Služba božja na Smolniku pri Rušah. Aljažev klub bo oskrbel za nedeljo, dne 23. t. m., med 9. in 10. uro predpoldne na Smolniku v Hlebovi kapeli sv. mašo.

Za katoliški dom v Šmarju pri Jelšah, ki bo slovesno otvorjen dne 30. avgusta t. l., je daroval g. dekan, zlatomašnik Lenart J. 100 D. Bog ga živi in vse, ki nam pomagajo v hudi denarni stiski.

V Šmartnu pri Slovenjgradcu živi že 103 leta stara ženska, ki so pomaga z milodari dobrih sosedov.

Pevsko društvo v Ljutomeru proslavi v nedeljo, dne 23. avgusta svojo 30 letnico društvenega obstoja s krasnim koncertom, ki se vrši v telovadnici Narodne šole, popoldne ob 3. uri Sodeluje slavnoznani baritonist č. g. P. Kamilo Kolb iz Zagreba in konservatorist gospod Ivo Seršen. Pevsko društvo je vselej rado poveljevalo cerkvenemu petje v tukajšnji farni cerkvi, ter je imelo v predvojni dobi tudi veliko nalogo za narodno probujo, zato vsi na koncert. Na koncertu so zastopani naši najboljši skladatelji: E. Adamič, Premrl, Vilhar, Sattner, Dvorak, Mickl, dr. Schwab. Vstopnina I. 12 D, II. 8 D, stojišče 3 D. Predprodaja vstopnic v trgovini Repič. K obilni udeležbi vabi odbor.

Nova pot »Slovenskega Naroda.« Ljubljanski »Narodni dnevnik« ugotavlja, da se trudijo gospodarji »Slovenskega Naroda«, kako bi uglasili temu listu pot v radikalno stranko.

Železniške zveze za kopališče Slatina-Radenci. Končno se je vendar posrečilo vpostaviti direktno zvezo med Mariborom oziroma Pragerskim in Slatino-Radenci, tako da kopališkim gostom ne bo treba prestopati v Ormožu in Ljutomeru, kjer ni bilo nosačev na razpolago in so se morali bolni kopališki gostje sami mučiti z prtljago. Direktni vozovi odhajajo sedaj iz Maribora ob 15.27, iz Pragerskega ob 16.09 in dospejo v Slatino-Radenci ob 19.34. Iz Slatine-Radenci odhaja direktni voz ob 6.17, prispe na Pragersko ob 9.15 in v Maribor ob 10.20. Važno je tudi, da sezija zdravilišča Slatina-Radenci letos ne konča s 15., ampak šele s 30. septembrom, tako da je vsem onim na srcu in ledvicah bolanim, ki do 15. septembra še niso mogli dovršiti svoje lečenje, omogočeno, da se še nadalje zdravijo. Tudi se od 20. avgusta t. l. naprej znižajo vse sobne cene za 40%.

Sarajevski pokret za etično kulturo. Idilično in velepomembno Sarajevo kaže vedno večje moralno bogastvo. V tem mestu deluje že več let kljub raznim težavam šola Milenka Vidoviča, pedagoga, filozofa in velikega idealista. Slušatelji te šole dobijo v kratkem času in po najboljših učnih metodah toliko naobrazbe, da lahko polagajo srednješolske izpite. V Vidovičevo šolo zahajajo najrazličnejši učenci: od v pogledu naobrazbe zanemarnjenih meščanskih sinov do delavcev, od mladostne do srednje-starostne dobe. Uspehi te šole so presenetljivi in gre njih sloves že preko meja naše države. S to šolo je pa združen tudi velepomemben pokret za etični preporod. Nedavno je bil dovršen kongres za etično kulturo, ki je obravnaval sledeča vprašanja: potreba ljudske prosvete, šolska reforma, religija kot podlaga morale, o značaju v šoli in društvu, o potrebi večje prosvetne in politične organizacije v narodu in o ulogi žene v družabnem preporodu. Ob otvoritvi kongresa se je poslal brzojav kralju in prosvetnemu ministru. Kralj je odgovoril s toplimi besedami, minister prosvete je pa svečano molčal, kakor da se ta pokret ne tiče njegovega delokroga. —tgr.

Žrtev zapeljivca. Pri Sv. Benediktu v Slov. gor. je bila zadnji nedeljo pokopana še po letih mladostno dekle, ki je postalo žrtev brezvestnega zapeljivca iz Radvanjskega vrha pri Gornji Radgoni. Zapeljivec je nagovarjal deklino, da je jemala razna sredstva za odpravo ploda. Dekle je pa kljub vsem sredstvom porodila, a kmalu nato se je je radi strupenih sredstev lotila jetika, ki jo je tudi spravila v prezgodnji grob. Na smrtni postelji je zapeljana izpovedala, kedo jo je nagovarjal, da je jemala nedovoljena ter škodljiva sredstva. Žandarmerija je takoj aretirala osumljenca in ga predala gornjeradgonskemu sodišču.

Nesreče pri zagrebiški proslavi. Po Zagrebu ne govorijo samo o sijajnosti sokolskega slavlja ter prisrčnosti RR sporazuma, ampak tudi o težkih nesrečah, ki so se pri nevihti doigrale prvi dan sokolske prireditve. Smrtno se je ponesrečila na vežbališču neka ženska. Ko je nevihta najhujše besnela, je padla s tribune krog 40 let stara ženska, ki je kmalu po usodnem padcu izdahnila. Prvotno ni nikdo vedel, kdo da je ponesrečena. Še le drugi dan po nesreči se je podal sodni svetnik Mraz na policijo, kjer je po opisu spoznal, da je ponesrečena njegova sestra, ki se je pripeljala iz Slovenije v Zagreb, da si ogleda sokolske prireditve. Ob istem času, ko se je zgodila zgoraj beležena nesreča, je tekla pred nevihto na svoje stanovanje 27 letna kuharica Marija Zupančič. Ko je bežala po strugi potoka Tuškanec, je udarila v njo strela in je obležala pri priči mrtva. Strela je zadela žrtev v desno stran glave, ji razpršila lase, jej zdrknila preko vratu, trebuha v levo nogo, odkoder se je zgubila v zemljo. Obleka na Zupančičevi je bila vsa osmojena, raztrgan je bil tudi čevlji na levi nogi. Soproga železniškega sprevodnika Ana Windschnützer se je pripeljala iz Sarajeva v Zagreb na sokolsko slavo. Ta izletnica se je tudi zbala nevihte, se jej hotela ogniti z urnim pobegom, a je v teku padla tako nesrečno, da si je zlomila nogo. Železniškega kurjača Janka Hiržino je pogodila strela na ulici, ko je stopil na cesto iz majhne trgovine. Hiržin je obležal pri priči mrtve. To so nezgode, ki so se zgodile v Zagrebu in na vežbališču, a po zagrebiški okolici je silna sobotna nevihta zahtevala še več smrtnih žrtev.

Zaušnica radi »bubikopfa.« Po vseh naših mestih se je že temeljito razpasla razvada »bubikopfa« pri mladenkah, jesenskih frajlah in celo sivkasto-emažiranih damah. Tako

se je pripetilo tudi v Iloki, da se je podala soproga sodnega pristava Žarka Glumca k brivcu Šišakoviču, ki jo je operiral na »bubikopf.« Radi te operacije je g. sodni pristav javno pred hotelom oklofotal brivca, ki mu je pa klofotu temeljito vrnil. Vendar so javne klofote iloškega brivca tako oplašile, da je sklenil, da ne bo pristrigel nobeni ženski las brez pismenega tozadavnega dovoljenja od strani soproga.

Otroci izgoreli. V Tivtu v Dalmaciji se je te dni dogodila velika nesreča. Mesar Blaž Crnogorac in njegova žena sta odšla od doma, pustivši svoja otroka, štiriletno hčerko in dveletnega dečka sama doma. Pri igranju sta otroka dobila v roke škatljico vžigalic. Igrajoč se z njimi sta zažgala slamo na skednju. Požar se je s strahovito naglico razširil in ko sta nesrečna stariša dospela domov, sta našla mesto hiše in otrok samo pogorišče.

Letalska zveza Praga—Split. Neka čehoslovaška zrakoplovna družba se bavi z načrtom, zvezati z letalsko progo Prago z morjem. Prvotno je načrtovalo društvo zvezati samo Prago in Trst, a sedaj bo podaljšalo progo do Splita. Medpostaje bodo na Dunaju, v Ljubljani in Trstu. Polet iz Prage v Split bo mogoče napraviti v enem dnevu.

Tleča cigareta, vzrok milijonske škode. V Čepinu v Slavoniji je prošli teden nastal strašen požar, katerega je povzročil neoprezen kadilec s cigareto. Na podu kmeta Stojana Stojkoviča je neki mlatič yrgel v pleve negasnjeno cigareto, od katere se je užgala slama. V hipu je bilo celo gumno v plamenu. Ker so tudi Stojkovičevi sosedje mlatili, se je ogenj v nekaj minutah razširil na njihove pode in poslopja pol vasi so se nahajala v plamenu. S skrajno požrvalnim naporom se je posrečilo vaščanom požar omejiti, ter tako rešiti vas pred katastrofo. Škoda znaša po površni cenitvi nekaj milijonov dinarjev.

Bolničarska podoficirska šola. Dne 1. oktobra t. l. se bode odprla v Nišu bolničarska podoficirska šola, katera bode svojim gojencem v slučaju dobrega uspeha dala pravico na čin administrativnega potporučnika sanitetske stroke. Kandidati morajo imeti 4 razrede ljudske šole, da so stari od 17 do 21 let, da so dobrega vedenja, ne smejo biti oženjeni, a roditelji ali varuh morajo dati pismeno odobritev, da lahko stopijo v šolo. Tudi kadrovcu lahko stopijo v to šolo, ako niso starejši od 23 let in so priporočeni od svojih komand. Prošnje in dokumente je poslati komandantu bolničarske podoficirske šole v Nišu najdalje do 15. septembra. Kandidati morajo biti v Nišu do 25. septembra. Natančnejša pojasnila se dobijo pri vsaki komandi in v »Službenom Vojnom listu« od 15. t. m.

Naknadna prijava depoa vrednostnih papirjev naših državljanov pri poštni hranilnici na Dunaju. Prilikom prenosa depoa vrednostnih papirjev naših državljanov iz pošte na hranilnico na Dunaju se je ugotovilo, da preko 20.000 deponentov ni prijavilo svojih depoev, odnosno ni pooblastilo poštno hranilnico v Sarajevu, da izvrši prenos istih. Z ozirom na dejstvo, da se med depoi nahaja za približno nominalno kron 6.000.000 predvojnih rent, za katere mora naša država po mirovnem ugovoru izdati druge naše obveznice, in preko nominalnih kron 3.000.000 ostalih vrednostnih papirjev — ne vpoštevajoč vojna posojila —, se pozivljajo vsi lastniki še neprijavljenih depoev, da prijavijo svoje depoje naknadno in sicer neposredno pismeno filijali poštanske štedionice v Sarajevu ter da isto pooblaste za prenos depoev iz Dunaja. Prijavi mora vsak lastnik depoa priložiti: 1. rentno knjižico, oziroma dokument o depou (Depotschein); v primeru izgube teh dokumentov mora lastnik depoa pismeno izjaviti, da jamči za vso škodo, ki bi nastala z oddajo depoa; 2. dokaz o državljanstvu kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Državljanstvo se dokaže: z domovnico ali s potrdilom občine, da je prosilec pristojen v katerokoli občino kraljevine SHS, ali z odlokom, da mu je priznано državljanstvo naše kraljevine, ali z dekretom, da je imenovan za državnega uradnika. 3. Dokaz, da prosilec od 16. julija 1920 dalje nima nobenega domicila, odnosno sedeža v avstrijski republiki. Kot dokaz domicila izven meja avstrijske republike služi: potrdilo policije ali občine, da prosilec ne stanuje na av-

strijskem ozemlju, ali da ima stalno prebivališče v naši kraljevini. — Poštna hranilnica, podružnica Ljubljana.

Železniško-saobračajna uredba o prevozu putnika i robe na železnicama. Generalna direkcija državnih železnic je izdala za celo državo veljavno železniško-saobračajno uredbu, ki nadomestuje dosedanjí avstrijski železniški obratni pravilnik. Nova saobračajna uredba je natisnjena samo v cirilici in se naroča pri direkciji državnih železnic, finacijsko odelenje, v Ljubljani za ceno 30 din. Razven te uredbe izide v najkrajšem času tudi železniška tarifa I. del, ki bo vsebovala razen pravilnika tudi vse izvršilne določbe k železniško-saobračajni uredbi.

Borza (Avala): Zagreb: devize: Pariz 259 do 262, London 270.97 do 272.97, Newyork 55.55 do 56.15, Milan 200 do 202.40, Belin 1.326 do 1.336, Zürich 1082 do 1090, Praga 164 do 166, Wien 7.82 do 7.92. Valute: Dolar 54.85 do 55.45, Schilling 7.80 do 7.90, franc. frank 253 do 257. Zürich zaključni Beograd 9.22 in pol, Pariz 23.95, London 25.05, Newyork 515.50, Milan 18.50, Prag 15.25, Wien 72.55, Budapest 0.0725, Berlin 122.70, Brüssel 23.05, Madrid 74.35, Amsterdam 207.60, Varšava 92.50, Bukarest 2.65, Sofija 3.75, Atene 8.

Dijakom in staršem priporočata Tiskarna sv. Cirila in nje podružnica v Aleksandrovi cesti št. 6 šolske knjige za vse šole kakor tudi svojo bogato zalogo vseh šolskih potrebščin. Podjetje se bo potrudilo za ceno, točno in solidno postrežbo. Ker je ob začetku šolskega leta naval na prodajalno vedno silno velik, zato vljudno prosimo cenj. gg. dijake in njih starše, ki stanujejo v Mariboru, da se oskrbijo s knjigami in šolskimi potrebščinami že zdaj pred začetkom šolskega leta ter se na ta način pozneje izognejo dolgotrajnemu čakanju.

Iz Maribora.

»Radič v Mariboru.« Včeraj je obiskal Maribor notranji minister Boža Maksimovič, ko se je peljal na obisk k Pašiču v Karlove vare. Stanoval je v hotelu Meran. Spremljala sta ga dva radikalna poslanca. Eden izmed njih, g. Miuškovič je bil po svoji mršavi bradi in opankah podoben Stipici Radiču. Ljudje, ki so se zbrali pred hotelom, so šepetali med seboj: To je Radič. Eden izmed železničarjev je precej glasno vzkliknil: »To je tisti h...«, ki nas je farbal z republiko. — Ljudje, kar niso hoteli verjeti, da Miuškovič ni Radič.

Duhovne vaje duhovnikov lavantinske škofije so priče v Alojziji cerkvi v Mariboru dne 17. t. m. Duhovne vaje vodi p. Ukmar; udeležencev je 53.

Blagoslovitev zastave Marijine družbe. Dekliška Marijina družba v mariborski stolnici je dobila novo zastavo, katera bo slovesno blagoslovljena v nedeljo, dne 23. t. m. Ob 6. uri jutraj bo pridiga, nato slovesna blagoslovitev in nato sv. maša s skupnim obhajilom. Na slovesnost se vabijo tudi druga društva!

Začetek gradbe nove hiše ljubljanskega pokojninskega zavoda na Kralja Petra trgu v Mariboru. Dne 18. t. m. so začeli kopati temelje za novo hišo ljubljanskega pokojninskega zavoda na Kralja Petra trgu. Gradbeno delo je prevzela kot najcenejša ponudnica ljubljanska tvrdka Dukič.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani je za čel v Mariboru ob Kralja Petra trgu že z izkopom za skupino stanovanjskih in trgovskih poslopij, ki morajo biti letos še pred zimo pod streho, prihodnje leto pa uporabna. Ker je sedaj še vedno mogoče načrte prilagoditi željam interesentov, a tudi že zadnji čas za to, naj se takoj oglašijo tisti, ki bi vzeli v prtiličju novih poslopij v najem kak prostor za trgovino, gostilno, skladišče ali garažo, in zavodu obenem naznanijo, kolik naj bi bil ta prostor in ali imajo glede njega morebiti kake posebne želje.

Visokočastiti duhovščini in župnijskim občinam se priporoča zavod za vstavbo orgelj. Josip Brandl v Mariboru. Vsa dela pri cerkvenih orgljah se proizvajajo solidno in strokovno. Nove orglje se izdelujejo in med vojno pobrane piščalke se nadomestujejo z novimi. Tvrdka ima tudi vedno razne harmonije v zalogi in ponuja ce-

Pozor!

Pozor!

Dijaki! Starši!

TISKARNA SV. CIRILA v Mariboru, Koroška cesta št. 5

in njena

PODRUŽNICA v Mariboru, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo

ima na razpolago:

1. vse šolske knjige

za gimnazijo, realko, učiteljske, trgovsko šolo, za meščanske in osnovne šole.

2. vse druge šolske potrebščine

kakor: risalne sklade, risalne deske, risala, risanke, risalni papir, zvezke, radirke, svinčnike, peresa, tuše, črnilo, rudečilo itd. — Cene zmerne. — Postrežba točna.

Za obilen obisk se priporoča cenj. dijaštvu in staršem:

PODRUŽNICA CIRILOVE TISKARNE,
Aleksandrova cesta 6.

TISKARNA SV. CIRILA,
Koroška cesta 5.

nene priložnostne nakupe. Male orglje za cerkev s 6 spremenimi izvrstne, najnovejše gradbe se lahko takoj odda. Gospod Josip Brandl proizvaja od leta 1920 sem tudi glasovirje in so njegovi izdelki znani kot solidni in po ceni. Z ozirom na današnji oglaš moramo ugotoviti, da trdka nikakor ni opustila vstavbe orgelj ali da bi iste zanemarjala v prid proizvajal glasovirjev. Konečno se tudi ugotovi, da nastopajo v tej stroki razni nepošteni ljudje, ki izvablajo predujme in se več ne prikažejo ali delo pokvari. Trdka Brandl zaposluje samo pridne, izkušene ljudi, ki se morejo vedno predstaviti z izkaznicami. Sviri se pred sleparji.

LISTEK.

Mali svet naših očetov.

Roman v treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.

Prevod iz italijanščine.

Medtem pa je našel Franco, ki je zalival vrt, da je vzevela nova verben. Odložil je škropilnico, stopil na prag verande in poklical Marijo, da bi ji jo pokazal. Marija je pustila, da je klical, hotela je še »Missipipi«. Stric pa jo je položil na tla in jo peljal k očetu.

»Vendar, gospod profesor«, je rekla Luiza, in izrazila z živo besedo skriti tek misli, »kaj ne, saj se lahko veruje v Boga in hkrati dvomi v naše posmrtno življenje?«

Ko je to govorila, je odložila razvozlano pripravo za ribolov in pogledala Gilardonija v obraz z živim zanimanjem, z odločno željo, da bi pritrdil. In ker je Gilardonij molčal, je nadaljevala:

»Zdi se mi, da bi kdo lahko rekel: Kakšno dolžnost ima Bog, da nam podari neumrljivost? Neumrljivost duše je iznajdba človeške sebičnosti, ki pravzaprav služi Bogu v lastno udobnost. Hočemo plačila za dobro, ki ga storimo drugim, in kazni za zlo, ki ga drugi store nam. Zadovoljimo se s tem, da umrjemo popolnoma tudi mi, kakor vsako drugo živo bitje. Delajmo, dokler smo živi, tako kot je pravično za nas in za druge, brez upanja na posmrtno plačilo, samo za to ker hoče Bog od nas to, kakor hoče, da vsaka zvezda sveti in da ima vsaka rastlina senco. Kako se vam zdi?«

»Kaj naj vam rečem?« je odgovoril Gilardonij. »Zelo lepo se mi zdi to! Ne morem reči: zelo resnično. Ne vem, nikdar nisem mislil na to. A lepo je to zelo! Pravim pa, da krščanstvo ni moglo imeti, niti si predstavljati bolj vzvišenih svetnikov, kakor ta nekdo! Zelo lepo je to, zelo lepo je!«

»Lahko se tudi trdi«, je nadaljevala Luiza po kratkem molku, da to posmrtno življenje ne bi bilo povsem srečno. Ali je v tem sreča, če ne poznamo smisla vseh stvari, če ne moremo razjasniti vseh skrivnosti? Ali bo hrepenenje po vsevednosti utešeno v posmrtnem življenju? Ali ne bo še ostala neprodirljiva skrivnost? Ali ne pravijo, da Boga ne bomo nikdar popolnoma poznali? Našega hrepenenja, po vsevednosti, ne bo konec in trpeli bomo kakor sedaj, mogoče še bolj, zakaj v bolj vzvišenem življenju, bi moralo biti to hrepenenje še bolj močno? Samo eno pot poznam, ki vodi k vsevednosti in ta je, da bi postali Bog ... «

»O, vi ste panteistinja!« je vzkliknil profesor in jo prekinil.

»Pst!« je rekla Luiza. »Ne, ne, ne! Jaz sem katoličanka. Jaz pravim samo, da bi kdo lahko to rekel.

»Toda oprostite, to je panteizem ... «

»Se vedno filozofija?« je vzkliknil Franco, ko je vstopil z malo v rokah.

»Ojoj!« je zamrmral stric za njegovim hrbtom.

Marija je držala v roki lepo belo vrtnico.

»Poglej to vrtnico, Luiza«, je rekel Franco. »Marija, daj mamici rožo. Poglej oblike te rože, poglej to stebel-

ce, poglej izhlapevanje, oblikovanje teh listkov, poglej te rdečkaste proge: poduhaj jo! In pusti filozofijo.«

»Vi ste sovražnik filozofije?« je pripomnil profesor smehljaje.

»Prijatelj sem«, je rekel Franco, »lahke in jasne filozofije, ki me je uče tudi rože.«

»Vsa filozofija, dragi gospod profesor«, se je slovesno vmešal stric, »je v Aristotelu: »vzemi, kar moreš doseči.«

»Šalite se«, je odvrnil profesor, »pa vendar ste tudi vi filozof.«

Inženjer mu je položil roko na ramo:

»Čujte, dragi prijatelj, vsa moja filozofija gre v osem ali devet kozarcev.«

»O, osem ali deset kozarcev«, je zamrmrala gospodinja, ki je vstopila in slišala to pretirano baharijo svojega zmerne gospodarja. »Osem ali deset lažil!«

Prišla je javiti dona Giuseppija Costabarbierija. Ta se je že oglašil v dvorani z otlim, pa vendar veselim »Deo gratias.« In takoj na to se je prikazal krotek župnik z nagubanim rdečkastim obrazom, z veselimi očmi in belimi lasmi.

(Dalje prihodnjič.)

Dva dijaka na stanovanje in zajutrek se sprejmeta. Naslov v upravnistvu lista. 376

Dobra kovačija se išče v najem. Naslov v upravnistvu tega lista. 381

Kavarna »Mestni park«. Vsak dan svira znani Slager-Trio »Santo-Ledovski-Simek« od 21. do 1. ure in popoldne (pri lepem vremenu) od 17. do 19. ure.

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1-I. 107

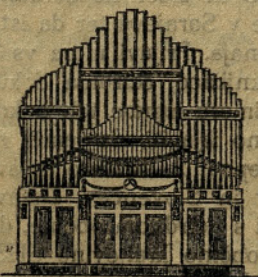
Stiskalnice in mline (patent Rudl) za grozdje in sadje ima v zalogi trdka Hochnegger in Wicher, Maribor, Koroška cesta 53. Izdelovanje pohištva in stavbeno mizarstvo. Postrežba točna. Cene nizke. 342

Kašelj in hripavost

preženele takoj s svetovnoznanim

Za čudoviti učinek prevzamemo vsako sigurnost. Trajnost dve leti. Naroča se pri: Fran Voršiču, Zagreb 1 — 391, za 53 D (všteveni usnjeni etui in poštnina). Zahtevajte obširni prospekt!

Orgljarski mojster

Josip Brandl Maribor

Strossmayerjeva ulica 5.

Inserirajte!

Denar naložite

najboljše in najvarnejše pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru,

Stolna ulica št. 6

r. z. z. n. z.,

Stolna ulica št. 6

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Zadružna gospodarska banka d. d.,

Podružnica v Mariboru.

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tek. računu:

Pooblaščen prodajalec srečk državne razr. loterije.

Moške klobuke

najnovejših oblik, po najnižjih cenah kupite pri trdnici
Anica Traun, Maribor, Grajski trg 1

Armin Ellinger

trgovina usnja in čevljarских potrebščin
Kralja Petra trg 9. MARIBOR Kralja Petra trg 9.

Klobuke, čevlje, perilo, dežne plašče, dežnike, kravate, nogavice itd.

kupite najugodnejše pri

Jakob Lah

Maribor, Glavni trg 2.

Priporoča se

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Za poljske križe

si mnogi želijo Kristusove podobice (korpusi). Da ustreže ljudem, jih je oskrbela Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, kjer se dobijo po sledečih c nah: 65 cm veliki po 550 D, 75 cm veliki po 600 D, 80 cm veliki 700 in 800 D, 90 cm veliki po 800 D, 100 cm veliki po 950 D in po 1280 D, 120 cm velik po 1700 D.

Stenski križi

z leseno podobo (korpusom) stanejo: Velikost 20 cm po 42 in 77 D, 25 cm po 55 in 90 D, 30 cm po 77 in 100 D, 35 cm po 98 in 115 D, 40 cm po 140 D.

Stenski križi

z kovinasto podobo stanejo v različnih velikostih po 4, 12, 18 in 24 D.

Stoječi križi

z kovinasto podobo stanejo v različnih velikostih in izpeljavah po 22, 24, 28, 60 in 86 D.

Izpeljava je zelo okusna in solidna ter se toplo priporoča, da si vsak, kdor križe potrebuje, naj kupi v Tisk. sv. Cirila v Mariboru.